

Et kvarter med CFD, episode 11:

Egebækhus

Bettina: Velkommen til Et kvarter med CFD, hvor vi denne gang har fået besøg af Maja Alvang Jespersen, som er virksomhedsleder på Egebækhus. Velkommen Maja.

Maja: Tak, Bettina.

Bettina: Vi skal i dag tale om aldring og faglighed og rekruttering, og så skal vi selvfølgelig tale om Egebækhus, som er det tilbud, som du er leder for, Maja.

Egebækhus er et landsdækkende døgntilbud for voksne og ældre døve og døvblinde med et omfattende fysisk, psykisk eller socialt pleje- og omsorgsbehov i et tegnsprogsmiljø. Tidligere var det et sommer- og rekreationshjem for kvinderne i Løngangsstræde, men efter en større ombygning stod det i 1961 klar som Danmarks først plejehjem for døve. Og sådan omtales det stadig ofte, men vi har altså at gøre med et landsdækkende døgntilbud.

Maja, du er ny leder på Egebækhus, og du kommer fra en anden verden. Hvad er det, du har lavet før?

Maja: Jeg er oprindelig uddannet skolelærer, og så har jeg arbejdet med skoleledelse i en 10 års tid, indtil jeg tænkte, at nu vil jeg gerne prøve at bruge mine ledelses kvalifikationer uden at have den fagprofessionelle indsigt.

Så har jeg lige haft en kort afstikker til administrationsbranchen, hvor jeg var driftschef i KAB, og så har jeg været heldig at ende her i CFD, hvor det handler om mennesker, for det savnede jeg i KAB.

Så det handler om mennesker igen, men det er nogle andre fagligheder, der er i spil, end det, jeg kender.

Bettina: Og hvad oplevede du så sådan, da du trådte ind ad døren oppe på Egebækhus? Hvad fik du øje på?

Maja: Noget af det første, jeg oplevede, var egentlig det menneskesyn, som dem, der arbejder på Egebækhus, har, og den praksis, som udtrykker det.

Jeg var meget imponeret over den omsorg og den respekt for det menneske, der er i en situation, som gør det vanskeligere at leve, hvad kan man sige, et gennemsnitligt liv, som vi andre gør.

Så det har jeg faktisk været både personligt og fagligt både imponeret og meget rørt af.

Så jeg er stolt. Jeg er egentlig et sted nu, hvor jeg har været her i otte måneders tid, og jeg er ret stolt af at få lov til at være en del af at repræsentere det her meget omsorgsfulde tilbud.

Bettina: Og hvordan kommer menneskesynet sådan til udtryk? Kan du sådan beskrive en situation fra dagligdagen, hvor du tænker, wow?

Maja: Jamen, det kan være noget helt så simpelt som at spise. Den der fokus på, at vi hele tiden, nu er det jo ældre borgere, vi har os også, men fokus på hele tiden at vedligeholde de kompetencer, der er.

Respekten for nogle gange at tage lidt ekstra tid, fordi vi ved godt, at der er faktisk et menneske, der har et levet liv bag sig med erfaringer og tidligere kompetencer inde bagved.

Så det med at tage tid til, at de også skal få lov til at komme til udtryk, det, synes jeg, er utrolig givende.

Og lidt noget andet, fordi jeg kommer fra en verden, der har gået i lidt hurtigere tempo, så det er ikke for, at vi ikke laver noget, men man giver sig tiden til, at mennesket kan være med og få lov til at også tilkendegive, hvad de mener, og hvad de ønsker.

Bettina: Og så er der jo også kommunikationen, tænker jeg, som jo er tegnsprog. Du kunne ikke tegnsprog, og jeg ved, at du skal afsted på tegnsprogskursus lige om lidt. Hvordan oplevede du det her med kommunikationen?

Maja: Jeg var lidt spændt på det. Jeg vil sige, at det var jo noget af det, jeg syntes, da jeg søgte stillingen i CFD, at jeg var lidt fascineret af.

Og så var jeg meget spændt på det, fordi selvom jeg havde downloadet apps og siddet og øvet mig på de mest basale tegn, så havde jeg ikke en forventning om, at det ville være så nemt at kommunikere.

De døve medarbejdere er utrolig dygtige til at imødekomme og anerkende sig. Hvis man tør bruge sin mimik og sit kropssprog, så kommer man faktisk rigtig langt. Så det har været nemmere, end jeg har troet.

Og så er jeg jo også så privilegeret, at det ikke bare er noget, vi synes, vi skal, men det er noget, vi skal, i CFD – lære at tale på tegnsprog. Så som du sagde lige før, så skal jeg jo på mit andet modul lige om lidt, i forhold til at lære at blive bedre til at bruge tegnsproget.

Bettina: Hvad betyder sprog og kommunikation for ældre mennesker? Hvad betyder det med, at de har deres modersmål omkring dem?

Maja: Det betyder jo rigtig meget i forhold til det med at føle oplevelsen af at blive set og anerkendt som mennesker. At de har muligheden for at komme til udtryk. Vi har haft en ældre borger, som kom til os her hen over sommeren, og som desværre gik bort i sidste uge, hvor det var meget tydeligt, fra at have levet alene og lidt isoleret, så var hun pludselig et sted, hvor der var en døv frisør.

Der var en døv medarbejder, der kunne tale med hende om mad. Der var nogle døve medarbejder, der kunne tale med hende om, at det var en rigtig god idé, at hun genoptrænede og vedligeholdt sin krop, så hun ikke kun kunne ligge med sin iPad. Hun blev rigtig glad. Hun blomstrede op.

Så gik det så hverken værre eller bedre, end det viste sig, at hun faktisk havde flere alvorlige sygdomme, som ikke var blevet diagnosticeret, der hvor hun havde været indlagt, lige inden hun kom til os. Og det har jo været en manglende kommunikation.

Så alle de livstruende sygdomme, hun gik rundt med, var der ikke nogen, der havde opdaget før lige her, de sidste to-tre uger, inden hun så gik bort. Og det er jo meget sigende i forhold til kommunikation.

Der er både noget omkring livsglæde, der er noget omkring respekt, og så er der sådan helt livsnødvendige ting, som føde, bevægelse og sygdomme.

Bettina: Når man hører ældreområdet, som jo er et hot emne, om jeg så må sige, i dagspressen også, så snakker vi rigtig meget om rekruttering. Oplever du rekrutteringsudfordringer på Egebækhus? Og i så fald, har du sådan en god idé til, hvordan vi måske kan løse det?

Maja: Jeg vil sige, at der er to ting i spil, så jeg kan ikke helt vurdere, hvad der fylder mest.

For der er ingen tvivl om, vi har haft flere stillingsopslag ude her, mens jeg har været ansat. Og det har lidt været, fordi vi ikke har fundet de rigtige. Noget af det hænger sammen med, at vi ligger geografisk lidt skævt i forhold til offentlig transport, så det er bare nemmest at have bil, hvis man skal arbejde hos os.

Og den anden del er helt klart også, at vi mangler for eksempel sosu-assistenten. Vi har kun haft én ansøger, når vi har søgt en stilling, som har haft de fagfaglige kompetencer. Vi har fået nogle sygeplejerskeansøgninger. Det har også været okay, men vi har egentlig ikke skulle bruge de kompetencer. Vi har fået flere sosu-hjælpere, hvilket er rigtig fint. Men vi har brug for en balance. Så nu er vi begyndt at udvide vores søgefelt også, fordi vi jo er et døgntilbud og arbejder pædagogisk, til også, at det kan være socialpædagoger, som har de medicinske kurser og kompetencer i stedet for assistenter. Og det er helt klart og tydeligt, at sosu-uddannelserne er en mangelvare nu. Og det tænker jeg faktisk kommer at blive værre de kommende år.

Og der er jo rigtig meget, vi kan selv kigge på. I forhold til hvor vi rekrutterer, og hvor vi forsøger at få vores stillingsopslag og meddelelser ud. Både i forhold til uddannelsessteder, i forhold til jobportaler og så videre.

Men jeg tænker, at der er også noget, man kan ønske løftet, sådan i en større samfundsmæssig sammenhæng. Fordi hvis vi vender tilbage til første spørgsmål, eller lige runder det igen, i forhold til hvad jeg er mest imponeret over.

I forhold til den måde, vi taler om mennesker, som har en social- og sundhedsuddannelse, eller sygeplejersker, så er jeg enormt imponeret over, hvad de faktisk kan. Hvor meget de faktisk gør. Og hvad de yder. Så jeg tænker, at man kan jo som sådan en stor organisation som CFD prøve at arbejde på flere niveauer. Det kunne jeg da i hvert fald godt personligt tænke mig, at vi var opmærksomme på.

Bettina: Og så taler du om socialpædagoger. Og det er vist også noget af det, man jo tænker sådan lidt generelt. At kunne man lave en kombination. Også fordi de borgere, som kommer på plejehjem måske også kan have brug for andet end den pleje og omsorg, som man kan give som social- og sundhedshjælper eller -assistent. Så hvordan ser du, at det socialpædagogiske kunne spille ind på et sted som Egebækhus?

Maja: Jamen, jeg tænker, at det giver rigtig god mening. Der er sådan helt formelt... et døgntilbud er traditionelt socialpædagogisk baseret. Så det er den ene ting. Den anden ting er også, at jeg tænker, at mange af de borgere, vi får, ikke kun hos os, men generelt i CFD, de har nogle større udfordringer end for

bare 10-20 år siden. Fordi tingene i vores samfund har ændret sig. Det betyder, at alle vores steder har et større behov for pleje, som jo mine medarbejdere er rigtig dygtige til. Men også har et andet behov for at netop arbejde pædagogisk med, hvordan de får deres hverdag til at hænge sammen. Og kan netop bruge deres kompetencer i så stort omfang, som de nu engang er i stand til.

Og det gælder jo også på ældreområdet. Så derfor tænker jeg, at blandingen af de to faggrupper, også med bidrag fra socialpædagoger, vil give rigtig god mening.

Og man kan sige, at ude hos os, der har man jo fulgt med i, hvad der rørte sig på plejehjemsområdet. Det vil sige, at i 90'erne så lavede engelsk psykolog Tom Kidwood en blomst. En teori omkring det personcentrerede relationsarbejde. Jeg mener, det har en anden titel, men det er i hvert fald det, det handler om. Og meget af det tager udgangspunkt, som det gjorde, der kom frem generelt i systemisk tænkning i 90'erne og 00'erne, det er jo relationerne. Hvordan arbejder vi med relationerne? Hvordan kigger vi på de ting, der er rundt om personerne? For at se, hvad påvirker positivt, hvad påvirker negativt? Og hvad kan vi gøre for at ændre ved det?

Så på den måde arbejder vi meget pædagogisk allerede nu. Forskellen er bare, at mine medarbejdere ikke nødvendigvis har de samme pædagogiske ord, som hvis man er uddannet socialpædagog eller lærerverdenen, som jeg kender. Men det betyder ikke, at praksis faktisk ikke er der.

Så det er jeg både imponeret over, men tænker også, at det vil give rigtig god mening, at vi sammen kan videreudvikle med at få både faggrupperne blandet sammen, men også få praksis videreudviklet på den måde.

Så det tænker jeg, at det bliver noget af det spændende, vi kan arbejde med de kommende år.

Bettina: Så det er et fokus, I har?

Maja: Ja, det er det.

Bettina: Det lyder virkelig interessant og også på en eller anden måde oplagt, både fra rekrutteringsperspektiv, men jo også ud fra den hverdag, som man tilbyder de borgere, der er på døgntilbuddet Egebækhus.

Bettina: Tom Kidwood er en af de teoretikere, som medarbejderne og ledelsen har med sig, når de møder borgerne på Egebækhus. Ifølge Kidwood er der fem forskellige psykologiske behov, som skal opfyldes, hvis et ældre menneske med demens skal trives.

Inklusion. Det vil sige, at personen bliver inddraget og føler sig som en del af fællesskabet.

Trøst. Det vil sige, at personen har brug for tryghed, nærhed og følelsen af at blive mødt og forstået i de svære følelser.

Identitet. Det vil sige at vide, hvem man er, og at man har en tilknytning til fortiden og livshistorien.

Tilknytning. Det vil sige at knytte bånd og have forbindelse til en enkelt eller to helt nære relationer. Det vil også sige, at man oplever tryghed og tillid i relationen, så man har nogen at gå til i f.eks. vanskelige situationer.

Og endelig meningsfuld beskæftigelse, det vil sige at være involveret i betydningsfulde aktiviteter på en måde, som trækker på personens evner og individuelle ønsker.

Maja, du fortalte indledningsvis, at du har været leder på en folkeskole og der er der jo rigtig meget samarbejde med forældre. Hvordan oplever du samarbejdet med pårørende på Egebækhus?

Maja: Jeg oplever det egentlig lidt som det samme, forstået på den måde, at det er jo nogle mennesker, som har en pårørende eller en relation til et menneske, de holder af, som, de gerne vil have, har det bedst muligt.

Den største forskel, jeg indtil videre har oplevet, er nok egentlig, at når man har et barn i en skole, så er der mange forældre, der kæmper lidt hårdere, kæmper lidt mere for barnet, hvor at man har nået en anden ro og tålmodighed, når man er pårørende til et ældre menneske. Og det handler jo om, at man er forskellige steder i livet.

Det betyder ikke, at de pårørende ikke er lige så engagerede, fordi det er de absolut, og noget af det er også meget tidskrævende for de pårørende. Men jeg oplever dem klart som en ressource.

Jeg oplever også, at vi har nogle borgere, fordi de har den alder, de har, som ikke har særligt... ikke har pårørende tilbage, hvor man kan sige, at medarbejderne hos os bliver de tætteste relationer, de har.

Plus vi er heldige at have besøgsvenner og andre ting fra både døde- og døvblindesamfundet, som kommer hos os ind imellem. Men det er mere sårbart at være ældre og ikke have pårørende.

For jeg kan godt se, hvordan man kan risikere, hvis der ikke er nogen, der ser en, eller ved, hvor man er, at man kan komme til at hensynde det i det eget hjem. Så pårørende er absolut en ressource. Også sidst i livet.

Bettina: Så er denne udgave af Et kvarter med CFD ved at være forbi. Du skal afsted på tegnsprogskursus, Maja, det har vi allerede afsløret. Ved du sådan lidt mere, hvad I skal lave i dag?

Maja: Jamen, vi skal blandt andet have en aflæsningsøvelse af en borger. Og det prøvede jeg også på første modul. Og det er faktisk lidt vanskeligt ind imellem.

Jeg har jo altid lært det talte sprog, forskellige sprog på tale. Men det her med, at man skal have den her fokus på bevægelser, og mimik og kropssprog, det er meget, man skal være opmærksom på fra start.

Så det er spændende og også lidt svært, synes jeg.

Bettina: Det kan jeg godt forstå. Så er det godt, at du lige har et lille kvarters tid til at slappe af, inden du skal i gang dernede. Vi er rigtig glade for, at du kom forbi. Tak for det.

Maja: Jamen, tak fordi jeg måtte komme.

Bettina: Hvis du vil vide mere om Egebækhus og det arbejde, som foregår der, kan du kontakte Maja på maje@cfid.dk.

Vi håber, du vil lytte med igen næste gang. Du kan finde vores podcast de steder, hvor du normalt finder podcast. Ellers så hold øje med vores Facebook-side og vores hjemmeside. Her bliver alle episoder også slået op.

Og hvis du synes om det, du har hørt, så må du meget gerne tippe andre, som også kunne være interesseret i at lytte med.